

Skrivelse till Göteborgs stad

Gällande UNESCO City of Literature

Göteborg

2019-01-07: Förslag ställt till Kulturnämnden

2019-02-05: Förslag ställt till Kommunstyrelsen

Förslag om att Göteborg ska ansöka om att bli en UNESCO City of Literature

Sammanfattning av förslaget

Undertecknade organisationer; *Bokmässan i Göteborg, Författarcentrum Väst, Göteborgs Litteraturhus, Svenska PEN, Poesiwerken och Politisk Poesifestival samt bifogat ytterligare organisationer (bilaga 1)* föreslår att Kulturnämnden alternativt Kommunstyrelsen ska fatta ett beslut om att Göteborg ska göra en ansökan om att bli utnämnd av UNESCO till City of Literature.

Syftet är att sätta ljus på det arbete som redan görs inom det litterära området i Göteborg och att samordna och informera från det i en gemensam plattform. Genom att bli utnämnd till UNESCO City of Literature kan Göteborg kraftfullt positionera sig som litteraturstad, samt få tillgång till erfarenheter, ny kunskap och de senaste resultaten inom forskning och utveckling från andra städer i nätverket.

Genom att koppla ansökan till 2021 kan UNESCO City of Literature, Litteraturstaden Göteborg, bli en del av stadens 400-årsfirande och bidra till den internationella lyskraft som jubiléet vill vara en katalysator för.

Kommentar och tillägg

Initiativet till denna skrivelse har föregåtts av ett möte med Anna Rosengren, förvaltningschef Kulturförvaltningen, som rekommenderade oss att inkomma med en skrivelse till kulturnämndens första möte 2019. Samtliga undertecknade organisationer står bakom skrivelsen. Undertecknade organisationer bedömer också att det finns ett brett stöd för en eventuell ansökan hos stadens och regionens litterära organisationer och institutioner.

I januari togs skrivelsen upp av Kulturnämndens presidium som inte tog vidare skrivelsen till Kulturnämnden. Istället fick förvaltningschef Kulturförvaltningen i uppdrag att lyfta skrivelsen i 2021-samrådet. Samrådet valde att, via Kulturförvaltningen, hänvisa vidare till kommunstyrelsen för politisk beredning. Därför adresserar nu undertecknade organisationer Kommunstyrelsen författad skrivelse.

Av skrivelsen framgår ett kortfattat förslag till process och tidplan för arbetet. Undertecknade organisationer står till stadens förfogande och bidrar gärna vid kommande arbets- och beslutsmöten så att ni kan ställa frågor och diskutera ansökningsprocessen.

Sedan skrivelsen togs upp av kulturnämndens presidium har ytterligare organisationer ställt sig bakom förslaget att ansöka om att Göteborg ska utses till en UNESCO litteraturstad. Dessa listas i bilaga 1.

Undertecknade organisationer kompletterar också skrivelsen med ett resonemang kring kostnader och arbetsinsats. I bilaga 2 framgår exempel på kostnader som Göteborgs Stad respektive undertecknade organisationer bör vara beredda att bära, fördelade över tid.

Ekonomiska konsekvenser

Undertecknade organisationer står till stadens förfogande under ansökningsprocessen och kan ställa upp med arbetstimmar. Vår bedömning är att det kommer att krävas en projektkoordinator som är anställd inom staden för att arbeta med ansökan under våren 2019. Målet bör vara att hitta resurser för detta inom befintlig ram.

Om ansökan godtages bör följande funktioner finnas för själva genomförandet: projektkoordinator, kontorsplats, kommunikation. Det behöver också finnas en pott för resor och utbyte mellan Göteborg och systerstäderna i nätverket, denna kan med fördel delas mellan stad och region. Enligt UNESCOs ansökningsguide bör en litteraturstad ha möjlighet att upprätta en budget för lokala aktiviteter och överbyggande projekt inom en period om fyra år.

Mycket finns dock på plats i Göteborgsregionen som kan vara utgångspunkt för en ansökan om att bli UNESCO:s Litteraturstad 2021. Staden har redan en rad litterära arrangemang och satsningar som intresserar och engagerar både lokalt, nationellt och internationellt. På så vis handlar det mer om att samla ihop det som redan finns och göra i en tydlig samordning, än att skapa något nytt.

Bakgrund

UNESCO utlyser ansökan om att bli Litteraturstad vartannat år. Nästa ansökan planeras till juni 2019, och gäller för 2020 och fyra år framåt. 2021 firar Göteborg 400 år, och flera insatser planeras inför och under jubileumsåret för att sätta ljus på stadens historia och utveckling.

Den 20 december 2018 fattade kommunfullmäktige beslut om ett ramverk för firandet under själva jubileumsåret 2021, som består av fyra stora höjdpunkter. En av dessa handlar om att binda samman året av en mångfald av upplevelser i hela staden som manifesteras och kommuniceras under jubileumsåret.

Undertecknade parter anser att 2021 är ett ypperligt tillfälle att lyfta fram Göteborg som Litteraturstad. Vi föreslår därför att ansökan till att bli en UNESCO City of Literature görs i juni 2019. På så vis kan vi vara med och förstärka firandet med flera aktiviteter och säkerställa att litteraturen tar en tydlig plats i stadens 400-årsjubileum.

Viktigt att notera är att utnämningen inte bara gäller ett år. Har man blivit utnämnd att delta i nätverket UNESCO Cities of Literature så gäller det tills vidare.

UNESCO Cities of Literature

UNESCOS Cities of Literature är ett globalt nätverk bestående av städer med djuplodat intresse för litteratur och litterär konst. Utmärkelsen ger städerna en stark profil internationellt och blir både en kvalitetsstämpel samt en katalysator för att främja, stärka och utveckla litteraturens roll och ställning i samhället.

UNESCOS litteraturstäder ingår i ett större nätverk, UNESCOs nätverk för kreativa städer (UNESCO Creative Cities Network), som inrättades 2004 för att stödja samarbete mellan städer där kreativitet är en strategisk faktor för hållbar stadsutveckling. 180 städer från 72 länder ingår i nätverket och städerna samarbetar internationellt med fokus på kreativitet och kulturproduktion.

Städerna inriktar sig på hantverk och folklig konst, digitala konstnärliga uttryck (media arts), film, design, gastronomi, litteratur eller musik. Idag finns det 28 litteraturstäder runt om i världen, varav två är inom Norden - Lillehammer och Reykjavik. Sverige har två städer inom nätverket men med

fokus på andra inriktningar: Östersund, utsedd inom gastronomi 2010, samt Norrköping, utsedd inom musik 2017.

För att bli utnämnd till en av UNESCOs litteraturstäder behöver man gå igenom en ansökningsprocess. Nätverket kompletteras med nya litteraturstäder vart annat år. Ansökningsprocessen bygger till stor del på att man ska beskriva och visa starka initiativ som redan görs inom det litterära området som man också är beredd på att dela med sig av till andra. Så här skriver UNESCO:

”The UNESCO designation City of Literature recognises excellence and places an obligation on cities to nurture and support their art form and collaborate internationally by sharing best practice, supporting freedom of speech and through projects which ensure literature reaches as wide and diverse an audience as possible, locally and internationally.”

Det handlar alltså om städer som har insatser som främjar läsning och det skrivna ordet, som ser betydelsen av litteraturens roll i samhället och som vill dela sina erfarenheter med andra. Som vidare vill tillägna sig ny kunskap genom bland annat internationella utblickar och de senaste resultaten inom forskning och utveckling, och som arbetar för att stötta författare inte minst när det kommer till yttrandefrihet. Det sistnämnda rimmar ju också väl med Göteborg som Fristad för förföljda konstnärer.

Lillehammer och Reykjavík – vad säger oss de nordiska erfarenheterna?

Den allra första Litteraturstaden i nätverket var Edinburgh. Idag består nätverket av 28 litteraturstäder (<http://www.cityofliterature.com/international-cities-of-literature/>). Bland dem finns två nordiska städer: Reykjavík och Lillehammer. I kontakt med Kristin Vidarsdóttir, projektledare i Reykjavik, och Olav Brostrup Muller, Kulturchef i Lillehammer, framgår följande erfarenheter:

- Vanligt med ett officiellt öppnande av Litteraturstaden när staden antagits, publikt arrangemang med utställningar, läsningar och aktiviteter
- Staden och regionen finansierar en tjänst: samordnare koordinator/projektledare
- Några större summor för projektet behöver inte garanteras, samarbetet och samordningen sker primärt med aktörer som redan har ett uppdrag – dock bör en viss del i budget avsättas till särskilda arrangemang och kommunikation
- Ofta andra litterära organisationer/institutioner/nätverk som står bakom initiativet för en stad att bli litteraturstad
- Att ansöka om att få bli UNESCOs Litteraturstad är en god erfarenhet för staden – man samordnar det som redan sker och lyfter fram fantastiska initiativ inom staden
- Att det vidare handlar om vilken stad invånarna vill bo i, att bli en litteraturstad handlar om att den egna staden positionerar sig inom kultur och litteratur men framförallt handlar det om att man sätter ljus på den egna staden, litteratur och kultur. Det internationella konkreta nätverksarbetet kan komma senare.

Varför ska Göteborg ansöka om att bli en City of Literature?

Syftet bör vara att sätta ljus på det arbete som redan görs inom det litterära området i Göteborg och att samordna och informera från en gemensam plattform. Genom att bli utnämnd till UNESCO City of Literature kan Göteborg kraftfullt positionera sig som litteraturstad, samt få tillgång till erfarenheter, ny kunskap och de senaste resultaten inom forskning och utveckling från andra städer i nätverket.

Vidare kan syftet med ansökan vara att:

- Skapa, stärka och förvalta nätverket inom litteratur i staden på ett välkomnande och samordnande sätt för att främja litteraturens roll och läsning samt stärka världens språk i samhället
- Särskilt lyfta fram de insatser som redan idag görs inom staden inom olika sektorer, verksamheter och organisationer på ett mer samordnat sätt med delar av gemensam kommunikation, kalender och insatser
- Samordna minst två gränsöverskridande aktiviteter per år; så som exempelvis ett arrangemang vid fängslade författares dag
- Genom dialog förstärka det litterära arbetet i staden och vara ett stöd till författare
- Nätverka och samverka med andra litteraturstäder i världen, lokala aktörer, staden, regionen och samarbetspartners
- Ligga i framkant när det gäller att uppmärksamma förnyelse av konstnärliga uttryck och/eller produktionsformer. Särskilt intressant blir samverkan med andra konstformer och gränslandet till dem (berättande, bildkonst/film, musik, teater mm)
- Uppmuntra ett rikt utbud av läs- och skrivfrämjande projekt för alla åldrar och kulturell mångfald i fråga om litteratur och berättande

En utnämning till Litteraturstad skulle också kunna bidra till positiva turistekonomiska effekter, bortom de effekter som uppenbart skulle komma utifrån ett ökat fokus på litteratur. Bland annat kan de städer som antas till nätverket bli värdstäder för UNESCO-nätverkets globala årsmöten.

Exempel på litterära satsningar som stärker en ansökan

Mycket finns på plats i Göteborgsregionen som kan vara utgångspunkt för en ansökan om att bli UNESCO:s Litteraturstad 2021. Staden har redan en rad litterära arrangemang och satsningar som intresserar och engagerar både lokalt, nationellt och internationellt. På så vis handlar det mer om att samla ihop det som redan finns och göra en tydlig och samordnad paketering, än att skapa något nytt.

En ansökningsprocess skulle per automatik sätta ljus på stadens litterära liv, och det samarbete som pågår mellan stad och region (Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen) respektive stad och stat (Göteborgs Stad och Statens Kulturråd) skulle synliggöras bättre. Ansökningsprocessen i sig skulle kunna stärka och skapa nya nätverk, och man skulle i ansökningsprocessen upptäcka det stora arbete som pågår inom litteraturområdet i staden men som ömse parter kanske inte känner till.

Nedan listas några exempel på litterära institutioner och satsningar i Göteborg som visar Göteborgs styrkor som litteraturstad och som kan användas som underlag i en eventuell ansökan. Observera att listan inte är komplett – om nämnden ställer sig positiv till att ta processen vidare hjälper gärna undertecknade organisationer till med att ta fram ytterligare underlag.

Bibliotek och kulturhus

Göteborg har idag 25 bibliotek samt flera bokbussar i staden. Stadsbiblioteket i Göteborg är stadens huvudbibliotek, placerat vid Götaplatsen. Det invigdes den 2 april 1967 av Astrid Lindgren. Stadsbiblioteket i Göteborg har Sveriges största utbud av litterära evenemang, året runt bland annat med en återkommande internationell Författarscen.

Biblioteken erbjuder även bokcirklar och lästips samt driver ungdomsverksamhet. Många ser numera sitt bibliotek som en viktig mötesplats, och flera av dem bjuder på språkcafé, eller språkträff, för dem som vill öva sig i svenskan eller andra språk genom samtal.

Det finns också flera kulturhus i olika delar av staden, exempelvis Blå stället i Angered och Frölunda Kulturhus. Dessa är också viktiga kulturella/litterära mötesplatser. Kulturhuset Blå Stället bär också huvudansvaret för den nystartade Angereds bokmessa som hade premiär 2018 och som breddar den litterära scenen i staden. Bokmässans syfte är att skapa en ny litteraturscen utanför stadskärnan med fokus på att lyfta litteraturen och poesin i förortsområden.

Det senaste tillskottet på Göteborgs litteraturhimmel är Världslitteraturhuset, som öppnade i Göteborg 1 december 2018.

Jämlikt Göteborg – ”Staden där vi läser för våra barn”

”Staden där vi läser för våra barn” är ett av fyra utpekade målområden i styrdokument beslutade av Göteborgs Stad och ingår i programmet Jämlikt Göteborg.

Målet är att öka kunskapen bland personal i staden, att stärka det läsfrämjande arbetet samt att öka medvetenheten hos vuxna som är nära barn om värdet av att läsa högt. Det handlar om en kraftsamling för läsningens betydelse. Forskning visar tydligt på att tidig högläsning ökar barns verbala förmåga, har positiv påverkan på skolmognad samt även till viss del hämmar utvecklingen av socioemotionella svårigheter. Högläsning tidigt i livet får stora effekter längre fram och är därför en investering för framtiden.

Sagostunder och högläsning ökar barns ordförråd, läsförståelse och förmåga att uttrycka sig. Berättelser skapar tankar och funderingar att prata om tillsammans.

”Staden där vi läser för våra barn” är en fråga som mobiliserar hela Göteborg. På biblioteken finns färdiga bokpåsar och bokmärken med högläsningstips, det görs hembesök hos barnfamiljer för att prata högläsning och flera av stadens förskolor har fått kapprumsbibliotek.

Utbildning

Göteborg har flera utbildningar inom litteraturområdet. Litterär gestaltning vid Göteborgs universitet är unik i landet med författarutbildning på alla universitetsnivåer. Det betyder att en lång rad nya generationer författare från hela Sverige, samt Norge och Danmark har fått och kommer att få en bas för sin författarbana just i Göteborg.

Även utbildning i översättningar finns inom Litterär gestaltning, vid Akademin Valand. Akademin Valand är i sin tur en av tre institutioner inom Konstnärliga fakulteten inom Göteborgs universitet, vars vision inkluderar ökat samarbete och samverkan såväl över fakultetsgränserna som med det omgivande samhället, samt forskningssamarbete med akademiska och ickeakademiska samarbetspartners. HDK och Högskolan för scen och musik ingår också i Konstnärliga Fakulteten.

Knutet till Litteraturvetenskapliga institutionen vid GU finns även Redaktionell Praktik, en tvåårig utbildning, för dem som vill arbeta inom exempelvis förlagsbranschen.

Det finns också ett stort utbud av konstnärliga utbildningar på universitetsnivå inom Göteborgs Universitet och i Göteborg finns även *Nationella Sekretariatet för Genusforskning* (som invigdes 1998) som har i uppdrag att samla och sprida kunskap om genusforskning. Sekretariatet placerades i Göteborg eftersom där redan fanns en aktiv genusforskarmiljö. *KvinSam* vid Göteborgs universitetsbibliotek är nationellt bibliotek för genusforskning och har funnits sedan 1958.

Göteborgs Litteraturhus

Den ideella föreningen Göteborgs Litteraturhus bildades sommaren 2014 för att året därpå överta verksamheten i det litteraturhus som startats upp av Göteborgs kulturförvaltning. Göteborgs

Litteraturhus i Lagerhuset nära Järntorget är sedan starten en central mötesplats för litteraturintresserade och litterärt yrkesverksamma. Ungefär 200 offentliga programpunkter per år presenteras här, samt hundratalet interna träffar; kurstillfällen och föreningsmöten, seminarier, workshops och kompetensutveckling. Även internationella författare gästar regelbundet litteraturhusets scen. Föreningen samarbetar med bland andra Göteborgs universitet, Folkuniversitetet och Kultur i Väst. Sedan två år tillbaka arrangerar föreningen även litteraturfestivalen Scener & samtal på Världskulturmuseet, i anslutning till Bokmässan. Göteborgs Litteraturhus har två anställda (50% vardera) som tillsammans med föreningens medlemmar, ett femtiotal juridiska personer med litterära syften, och har ett årligt verksamhetsstöd från Göteborgs Stad.

Författarcentrum Väst

Författarcentrum Väst (FCV) med kansli i Göteborg (grundad 1974) er en medlemsbaserad centrumbildning bestående av yrkesverksamma författare i Västra Götaland, Värmland och Halland. Författarcentrums uppgift är att värna om yttrandefriheten, att skapa möten mellan författare och andra människor och föra litteraturen ut i samhället. Författarcentrum driver gratis författarmedling, ett samarbete inom riksorganisationen som består av landets fyra Författarcentrum (med kontor i Malmö, Stockholm respektive Umeå). FCV driver också bred litterär verksamhet, bl.a. en scen för uppläst litteratur, Forum för poesi och prosa, i Göteborg, och ordnar kopplat till den, åtta turnéer i Västra Götalandsregionen under säsongen. FCV initierar olika skrivprojekt, internationella, nationella och regionala, exempelvis tillsammans med representanter för nationella minoriteter inom regionen, samt en rikstäckande skrivtävling för gymnasieelever. FCV samarbetar över landsgränserna bl.a. med Norsk Författarsentrum i Oslo, New Writing North in Newcastle, samt Litteraturstaden Reykjavik (UNESCO City of Literature (sedan augusti 2011)). Ett av FCV:s största enskilda arrangemang äger sedan 1999 rum på den UNESCO-initierade Världsbokdagen 23 april i samarbete med Stadsbiblioteket i Göteborg.

Bokmässan Göteborg

Bokmässan i Göteborg är Nordens största medie- och kulturevenemang och sedan många år tillbaka en given mötesplats för bok- och biblioteksbranschen. Mässan startade 1985 och hade då 5 000 besökare. Sedan dess har den vuxit betydligt och mottar nu årligen runt 90 000 besök under fyra dagar i september. Bokmässan i Göteborg riktar sig till skillnad från många andra internationella bokmässor både mot en branschpublik och till allmänheten, vilket gör den tämligen unik. 35% av besökarna är branschbesökare och de två största grupperna bland dessa är lärare och bibliotekarier. Bokmässan vilar på tre ben. Det första är Bokmässans utställning med scener och områden, där böckerna står i fokus och där besökarna får möjlighet att möta sina favoritförfattare. Det andra är seminarieprogrammet, där besökarna får möjlighet att lyssna till fördjupade samtal mellan författare och andra samhällsaktörer om frågor som avspeglas i den aktuella litteraturen. Och det tredje är Rights Centre, ett nav och marknadsplats för litteratur för agenter och förlag från hela Europa. Under åren har många internationella gäster och nobelpristagare besökt Bokmässan i Göteborg.

Litterär publicering i Göteborg

Ett antal mindre och ett medelstort förlag finns i staden. De publicerar böcker inom flera olika genrer. Några av förlagen har sina kontor i Lagerhuset vid Heurlins Plats. Förlaget AUTOR drivs av en ideell förening vars syfte är att bedriva bildningsverksamhet inom det litterärt konstnärliga området. Som en del av detta ger föreningen ut en egen skriftserie och publicerar nätbaserade texter i annexet AUTOR ETER. Den ideella föreningen AUTOR har uppstått i

anslutning till Litterär gestaltning (Konstnärliga fakulteten, Göteborgs universitet), men är ekonomiskt och administrativt en från universitetet helt fristående verksamhet.

Men det är utgivning av kulturtidskrifter som har blivit Göteborgs specialitet. Här produceras papperstidskrifter som Ord & Bild, Glänta, Paletten, Lira med flera. På nätet finns bland andra Dixikon och Alba.nu. Kulturtidskrifterna rör sig inom ett stort antal ämnesområden, men får anses vara en viktig del av den infrastruktur där såväl nya som erfarna skribenter kan erbjudas plats i offentligheten. De bidrar också till en levande kulturdebatt och -kritik. Nätverkstan, med säte i Göteborg, står som distributör för ett åttiotal av landets kulturtidskrifter. De har också ett större bidrag från Kulturrådet för att på olika sätt underlätta spridningen av och kunskapen om kulturtidskrifter. I staden finns också Tidskriftsverkstaden, en organisation med tidskrifter som medlemmar. Tidskriftsverkstaden ordnar bland annat arrangemang med tidskriftsanknytning

Poesifestivaler och Spoken word

Inom Göteborg och i närliggande städer ute i regionen, (som Trollhättan och Borås) har det vuxit fram flera festivaler som utvecklat sina egna specifika kännetecken. Den äldsta är Göteborgs Poesifestival, Poesifestivalen Merci Poesi, och Politisk Poesifestival, som återkommer ca vart annat år. Textival som inte begränsar sig till poesi var från början en alternativ Bokmessa, och fortsätter utvecklas. Den slår sig ner på olika platser i staden under olika år. På Bokmässan i Göteborg finns Rum för poesi, med framträdanden tre dagar i rad.

Göteborg har i övrigt en lång rad scener där ordkonsten blomstrar, flera fria teatergrupper och institutioner lika väl som scener för uppläst litteratur av olika slag, och litterära samtal på scen. I Göteborg finns Sveriges äldsta Stadsteater, där svensk dramatik alltid finns med på repertoaren.

Spoken word-scenen är och har varit en viktig bas för många etablerade författare och poeter i Göteborg. I samband med att Göteborgs Poetry Slam var arrangör för SM i Poetry Slam 2017 fyllde tävlingen 20 år. Inte sällan har Göteborgspoeter vunnit, både i lag- och individuell tävling. Under säsongen arrangeras åtta tävlingar samt tre finaler och två öppna scener. Numera står föreningen också för spoken word-kvällar på Folkteatern. Ortens Bästa Poet, som drivs av Förenade förorter, har vuxit fram de senaste åren och bidragit till att sprida poesi över hela staden. Föreningen Poesiwerken arrangerar Klubb LäsBar, öppen scen för textbaserad konst, sex gånger per år, och Poesi i Parken sommartid samt arrangerar festivaler och releasefester. Verbal Alfa, som är baserade i Göteborg, är Sveriges första skivetikett för spoken word.

Fristaden Göteborg

Fristaden Göteborg har tagit emot fristadsförfattare sedan 1996, som den första fristaden i Sverige - som nu mera har totalt 24 fristäder vilka är medlemmar i ICORN. Göteborg har haft fristadskonstnärer från följande länder: Nigeria 1997–1998, Burma 2000–2001, Tjetjenien 2004–2005, Belarus 2006–2007, Georgien 2009–2010, Forna Sovjet 2011–2013, Palestina 2013–2015, Eritrea 2016 – 2018. Den mest välkända av dessa är nobelspristagaren i litteratur (2015) Svetlana Aleksijvitj, författare och journalist som under sin vistelse i Göteborg (2006 – 2007) medverkade som frilansskribent på Göteborgs-Postens kultursidor.

Evenemangstaden Göteborg

Sist men inte minst vill vi också nämna Evenemangstaden Göteborg. Göteborg har en lång historia av att vara Evenemangsstad och en stor vana vid att hantera och ta vara på både små och stora utmärkelser. Staden har ett mångfacetterat konst-och kulturliv. Under Göteborgs Kulturkalas i augusti

finns de flesta konstarter tillgängliga gratis för alla, och Kulturkalaset har med sina 1,5 miljoner besök – publik i alla åldrar och från alla delar av staden – blivit Nordens största kulturfest.

Den årligt återkommande internationella Dans- och teaterfestivalen har blivit viktig för den nordiska scenkonsten och i Göteborg finns också Nordens största nutida danskompani, nämligen *GöteborgsOperans Danskompani*, ett av Europas främsta av sitt slag. Göteborgs Operans prisbelönta orkester deltar i de flesta föreställningar som visas på Operans stora scen, allt från barockopera till musikal.

Konserthuset vid Götaplatsen huserar Sveriges Nationalorkester, Göteborgs Symfoniker. De uppträder med såväl klassisk som experimentell musik – exempelvis under festivalen Kosmische Musik – och även med populärmusikkonserter. Vid Götaplatsen finns också Göteborgs Konstmuseum, för bildkonst, uppfört inför stadens 300 årsjubileumsutställning 1923. I utställningsprogrammet korsbefruktas klassiker med nutida konst, det lokala med nationellt och internationellt.

Göteborgs Filmfestival är den mest framstående av sitt slag inom Norden och detsamma gäller för tidigare nämnda Bokmässan.

Samverkan och tidplan

Utifrån ovanstående bakgrundsbeskrivning anser undertecknade organisationer att Göteborgs Stad har goda förutsättningar att bli en UNESCO City of Literature. Med ett redan starkt litterärt arbete i staden finns chansen att med gemensam kraft samordna insatser och samverka för större spridning och tillgänglighet. Och med en erfarenhet av att ta vara på och arrangera både små och stora evenemang kan staden snabbt få utväxling av en utnämning. Inte minst gäller detta genom att vi krockar arm med andra delar i stadens 400-årsfirande.

En ansökan om att göra Göteborg till en UNESCO City of Literature skulle gå i linje med Göteborgs Stads ambition att vara en internationell stad, öppen för världen, och bidra till 400-årsjubileets vision om att göra ett internationellt avtryck. Det skulle också gå väl i hand med Västra Götalandsregionens nya kulturstrategi, som just nu är på väg att slutföras.

Genom att ta ett grepp om samordning och koordinering kommer de initiativ och satsningar som görs på läsning och andra insatser inom det litterära området även att upplevas som mindre spretiga och synergieffekter kommer att uppstå. Troligtvis kommer det även leda till effektivisering av de insatser som redan görs. Den vänstra handen kommer att veta vad den högra handen gör, och alla aktörer kan utgå från en gemensam kommunikationsplattform som ger hävstång och tydlighet i de insatser som görs.

Undertecknade organisationer hoppas således på att skrivelsen leder fram till en fortsatt process där kulturnämnden ställer sig positiv till förslaget att ansöka om att Göteborg ska utses till UNESCO:s litteraturstad 2021. En eventuell ansökan behöver koordineras av en handläggare inom staden. Ansökningsprocessen sker förslagsvis i samspel med Västra Götalandsregionen och inte minst Kultur i Väst som har uppdrag i regionen inom just litteratur. Undertecknade organisationer står till förfogande som arbetsresurser och stöd i processen. Arbetet med ansökan ska förankras i organisationen Cities of Literature såväl som Svenska Unescorådet samt en rikstäckande författarorganisation.

Processen föreslås starta så tidigt som möjligt under 2019 då ansökan ska vara inne i juni 2019. Om svaret på denna skrivelse blir positivt blir det viktigt att ta fram en projektplan inför ansökan. Undertecknade organisationer finns då behjälpliga att förse ansökande part med mer konkret och detaljerat underlag.

Vi ser fram emot en fortsatt dialog och process!

SKRIVELSEN ÄR FÖRFATTAD AV NEDANSTÅENDE PARTER

7 JANUARI 2019, GÖTEBORG

UPPDATERAD 5 FEBRUARI 2019

Frida Edman, ansvarig Bokmässan i Göteborg (fe@bokmassan.se)

Kristin Bjarnadottir, ordförande Författarcentrum Väst (kb.lyng@gmail.com)

Sofia Gräsberg, verksamhetsledare Litteraturhuset (sofia.grasberg@goteborgslitteraturhus.se)

Jesper Bengtsson, ordförande Svenska PEN (jesperbengtsson1@gmail.com)

Louise Halvardsson, ordförande Poesiwerken (louise.ha@gmail.com)

Anna Mattsson, projektansvarig Politisk Poesifestival (annamattsson2003@yahoo.se)

BILAGA 1

Följande organisationer ställer sig också bakom skrivelsen att Göteborg ska ansöka om att bli en UNESCO City of Literature och är därmed beredda att tillsammans med Göteborgs Stad och skrivelsens författare driva vidare Göteborg som Litteraturstad:

Grethe Rottböll, Ordförande Sveriges Författarförbund
grethe.r@tele2.se

Siri Reuterstrand, ordförande Föreningen Sveriges kulturtidskrifter
Siri@alba.nu

Sanna Ivarsson, ordförande Göteborgs Poetry Slam
gbgpoetryslam@gmail.com

Karin Dalborg, VD Nätverkstan
karin.dalborg@natverkstan.net

Troels Degn Johansson, prefekt Akademin Valand vid Göteborgs universitet
troels.degn.johansson@gu.se

Marcus Hallberg, biträdande stiftelserektor, Folkuniversitetet Göteborg
marcus.hallberg@folkuniversitetet.se

Eva Eckerbrant, Enhetschef Kulturhuset Blå Stället
eva.eckerbrant@angered.goteborg.se

Kristina Ahlinder, Direktör Svenska Förläggareföreningen
Kristina.Ahlinder@forlaggare.se

BILAGA 2

Skrivelsens undertecknade organisationer är medvetna om att beslutet skyndas på, utlysningen från UNESCO Cities of Literature sker i mars och deadline för ansökan är i juni. Undertecknade vill poängtera att arbetet med Göteborg som Litteraturstad inte behöver drabba 2019 års budget.

Nedan följer en kostnadsöversikt år för år, som visar exempel på kostnader som bör bäras av Göteborgs Stad.

Undertecknade organisationer bistår med stöd och arbetsinsatser under hela processen.

2019

- Göteborgs Stad ger en tjänsteperson i uppdrag att ta fram ansökan till UNESCO Cities of Literature samt vid positivt besked lägga förslag på budget och arbetsprocess framåt. Uppskattning: ca 10 % av en heltidstjänst.

2020

- Göteborgs Stad bär kostnad för en anställd projektledare/koordinator motsvarande cirka 50 % av en heltidstjänst, med uppdrag att samordna Göteborg som Litteraturstad. Förslagsvis kan uppdraget kombineras med att samordna stadens fristadsarbete beroende av hur planeringen och organisationen för Göteborg som Fristad fortskrider.
- Göteborgs Stad bär också kostnad för uppbyggnad av plattform för samordnad kommunikation (hemsida, sociala medier, gemensam kalender etc): Cirka 100 tkr.
- Göteborgs Stad bär också kostnad för resor för att nätverka med UNESCO Cities of Literature och de nätverksträffar som äger rum: Cirka 50 tkr.
- Kostnad för OH bör tas i beaktande.

2021

- Projektledaren/koordinator fortsätter arbetet att samordna Göteborg som Litteraturstad. Uppskattning: 50 % av en heltidstjänst.
- Göteborgs Stad bär också kostnaden för framtagning av informationsmaterial, utveckling av kommunikation för Litteraturstads-arbetet: Cirka 50 tkr
- Göteborgs Stad bär också kostnad för resor för att nätverka med UNESCO Cities of Literature och de nätverksträffar som äger rum: Cirka 50 tkr.
- Under 2021 görs också ett särskilt gemensamt arrangemang, Göteborgs Stad delfinansierar detta med 50 tkr.
- Kostnad för OH bör tas i beaktande.

2022

- Projektledaren/koordinator fortsätter arbetet att samordna Göteborg som Litteraturstad. Uppskattning: 50 % av en heltidstjänst.
- Göteborgs Stad bär kostnad för resor för att nätverka med UNESCO Cities of Literature och de nätverksträffar som äger rum: Cirka 50 tkr.
- Göteborgs Stad bär också delkostnaden för eventuella gemensamma arrangemang: 50 tkr.
- Kostnad för OH bör tas i beaktande.

2023

- Projektledaren/koordinator fortsätter arbetet att samordna Göteborg som Litteraturstad. Uppskattning: 50 % av en heltidstjänst.
- Kommunen bär kostnad för resor för att nätverka med UNESCO Cities of Literature och de nätverksträffar som äger rum: Cirka 50 tkr.
- Kommunen bär delkostnaden för eventuella gemensamma arrangemang: 50 tkr.

TOTAL KOSTNAD 2019-2023: 400 tkr i externa kostnader + arbetstid

Undertecknade parter bistår med:

- Underlag, ta fram delar i ansökan, vara ett stöd i ansökningsprocessen och delta i gemensamma arbetsmöten i behov under ansökningsprocessen för att minimera stadens belastning.
- Bistå projektledare/koordinator med relevant information kopplat till särskilda evenemang för att ge möjlighet att samordna insatser som planeras i en gemensam kalender.
- Bistå med arbetstid kopplat till eventuell gemensam planering och genomförande av gemensamma aktiviteter.
- Ge stöd till planering av och medverka vid styrgruppträffar 3-6 ggr/år.
- Ge stöd och finnas tillgänglig för projektledare/koordinator vid behov av stöttning i särskilda processer.
- Bokmässan och Göteborgs Litteraturhus är beredda att ta särskilda delkostnader vid planering och genomförande av gemensamma arrangemang.
- Göteborgs Litteraturhus är beredda att stå för mötesrum och arbetsplats vid behov.
- Bokmässan är beredda att avsätta 10 % personella resurser gällande kommunikation och 10 % gällande särskilt koordinatorstöd vid eventuella gemensamma insatser per år.
- Författarcentrum Väst står för författarförmedling och nätverk.